

Pētera Dzeņa mērniecības kursi

Indulis Zvirgzdiņš, *Madona Museum of Local History and Art*

Kopsavilkums. Mērniecības kursi Rīgā 1911.-1915. gadā bija viens posms tehniskās aroda izglītības vēsturē Latvijas teritorijā pirms Pirmā pasaules kara. Tos pie savas privātās ģimnāzijas organizēja Pēteris Dzenis (1877-1946). Starp kursu pasniedzējiem bija Rīgas Politehniskā Institūta absolventi un mācībspēki. Kursu beidzēji pamatā darbu atrada Krievijas guberņās, kur tolaik tika veikta P. Stolipina agrārreforma. Vēlāk viņi piedalījās arī Latvijas Republikas 1919. gada agrārreformas realizēšanā.

Atslēgas vārdi: arodizglītība, mērniecība, Rīgas Politehniskais institūts.

Profesionālās izglītības piedāvājums Latvijas teritorijā XX gadsimta sākumā pirms Pirmā pasaules kara paplašinājās. 1910. gadā, piemēram, tika atvērta Rīgas Lauksaimniecības centrālbiedrības organizētā Priekuļu lauksaimniecības skola. Cits jaunums bija tā sauktie Dzeņa mērnieku kursi, kas 1911.-1915. gadā darbojās Tieslietu ministrijas pārraudzībā. Diemžēl kursu dokumentācija nav atrasta¹, tāpēc ziņas par tiem nepilnīgas, iegūtas galvenokārt no preses, kā arī pieminējuma atsevišķu audzēkņu biogrāfijās. Mērnieku kursi zīmīgi ar to, ka beidzējus galvenokārt paredzēja sagatavot darbam ārpus Latvijas. Pēc 1905. gada revolūcijas, realizējot tā saukto Stolipina agrāro reformu, Krievijā stipri pieauga mērniecības darbu apjoms. Reformas viens virziens bija agrākās zemnieku kopienas (obščinu) kopīpašumā esošās zemes izdalīšana privātpašumā. Tā bija saistīta ar uzmērošanu, plānu zīmēšanu un jaunu robežu nosprašanu dabā.

Tolaik valstī pastāvēja 3-gadīgas² mērniecības skolas Čitā, Jekaterinoslavā, Kostromā, Krasnojarskā, Kurskā, Novočerkaskā, Omskā, Penzā, Pleskavā, Poltavā, Simbirskā, Tiflisā (Tbilisi), Ufā un Žitomirā, kā arī mērnieku-taksatoru klase Gorku lauksaimniecības skolā. Netāļajā Pleskavā mācījušies ne mazāk kā 176 latvieši [1]. Salīdzinoši daudzi mērnieku profesiju apguva arī Mogiļevas guberņā, Gorkos. Vairākās vietās pie šīm skolām agrārās reformas īstenošanas laikā viengadīgā apmācībā paātrināti sāka sagatavot tehniķu palīgus, lielākās pilsētās – Maskavā, Pēterburgā, Kijevā – tika izveidoti privāti mērnieku kursi ar 1-2 gadu apmācību. Līdzīgs virziens izvēlēts arī Rīgā.

Kursus rīkoja skolotājs Pēteris Dzenis (1877-1946). Dzenis dzimis Ļaudonas draudzes Saikavas pagasta "Lelniekos", skolojies Saikavas Rihardskolā, Ļaudonas, tad Bērzaunes luterāņu draudzes skolā. 1894.-1898. gadā jauneklīs mācījās Pleskavas skolotāju seminārā. Šo semināru beiguši vairāk nekā 100 jaunekļi no Latvijas [2]. Seminārs un mērnieku skola Pleskavu veidoja par nozīmīgu izglītošanās centru latviešiem. Latviešu kopienai te bija sava sabiedriskā dzīve. Diezgan droši var teikt, ka semināra laikā Dzenim bija saskare ar turies mērniecības skolas audzēkņiem. Pleskavā Dzenis vairāk kā

1. att. Pēteris Dzenis 1923. gadā. *M. Lapiņa foto*

gadu mācīties vienlaikus ar ne mazāk kā 25 mērnieku aroda apguvējiem no Latvijas. Daži no tiem vēlāk darbojās P. Dzeņa organizētajos mērniekuursos. Sākumā pēc skolotāja tiesību iegūšanas saikavietis strādāja Lubānas Cepurītes skolā, tad līdz 1905. gada beigām Olaines draudzē (Baložos, Bērzmuižā, tad Rolbušos). Šeit P. Dzenis apprecējās ar olainieti Bertu Elīzu Matildi Jāņa meitu Rūmani (1880-1945), kas arī bija izglītības darbiniece. Ģimenē viņiem meita un dēls. 1905. gada rudenī skolotāju ievēlēja pagasta rīcības komitejā, tāpēc nākošā gada sākumā, vairoties no represijām, viņš aizgāja no darba un laiku pabija ārpus Latvijas [3].

Atgriezies dzimtenē, bijušais olainietis atrada darbu P. Stabušas proģimnāzijā Rīgā, no 1907. gada rudens bija Ata Ķēniņa vidusskolas krievu valodas un vēstures skolotājs, arī skolas inspektors. Ata Ķēniņa dzīvesbiedre bija P. Dzeņa sievas māsiņa Anna Jāņa meita Rūmane.

Tolaik Dzeņi piedalījās Latviešu izglītības biedrības darbā, organizēja vispārīgā izglītības kursu pieaugušajiem, kas savā ziņā bija Tautas augstskola. 1910. gadā darbu sāka Dzeņa sieviešu ģimnāzija un vīriešu reālskola. Tā atradās Pauluči ielā 13, tagadējās Merķeļa un Arhitektu ielas stūrī, blakus Politehniskajam institūtam. Arhitekta Hugo Villa projektētā ēka celta ap 1870. gadu, 1902. gadā to nopirka Rīgas Latviešu biedrība, arhitekts Konstantīns Pēkšēns izstrādāja pārbūves plānu. Te darbojās izdevniecība "Latvija" un tāda paša nosaukuma laikraksta redakcija, P. Dzenis uzraudzīts kā avīzes līdzizdevējs. Avīzē samērā bieži parādījās Dzeņa vadīto

¹ Dzeņa ģimnāzijas dokumenti 1915. gada vasarā, fronteī tuvojoties, aizvesti uz Petrogradu.

² Vēlāk apmācības par gadu pagarināja.

mācību iestāžu reklāmas. 1913. gada rudenī skola paplašinājās – papildus telpas tai īrēja arhitekta Vanaga namā Suvorova ielā 37 [4]. Nākošajā gadā gan tur darbojošās zēnu ģimnāzijas vadību pārņēma P.Dzeņa Pleskavas laika kursabiedrs Augusts Sprīvulis. Blakus kādreizējai RPI ēkai skola darbojās līdz trīsdesmito gadu vidum, kad notika Rīgas Latviešu biedrības nama pārbūve un paplašināšana.

1911. gada vasarā pie skolas organizēti mērnieku kursi. To iecere it sīki tēlota avīzē "Latvija" 1911. gada 14. jūnija rakstā "Tehnisku skolu lieta Baltijā". Tajā norādīts, ka pagaidām tehnisku skolu Latvijā trūkst, sākums tām būšot šie kursi, kuri ar laiku pārtaptu par pastāvīgu mērnieku skolu ar visām kroņa mērniecības skolas tiesībām kā audzēkņiem, tā skolotājiem. Tā paša laikraksta 2. jūnija numurā sludināts, ka kursos sagatavos mērnieka, mērnieka palīga, zīmētāja, zīmētāja palīga, dzelzceļa tehniķa eksāmeniem. Noprotams, ka sākumā bija iecere par diviem mācību virzieniem mērniecības un dzelzceļa speciālistiem. Mācības kopā ar lauka praktiskiem darbiem ilgšot 3 mēnešus, maksa par šo laiku 100 rubļi. Mācībaspēki būšot sava aroda speciālisti – inženieri no Krievijas Eiropas un Āzijas daļas. Kā vadītājs paredzēts Ķeizarisko Maskavas satiksmes inženieru institūtu beigušais Roberts Jānis Rūmanis (1876-1918) – Omskas dzelzceļa mezgla un turienes Dzelzceļa tehniskās skolas priekšnieks.

2. att. Jānis Roberts Rūmanis, pirmais kursu vadītājs, foto ap 1910. gadu.

Inženieris bija Bertas Rūmanes-Dzenes brālis, iespējams, viņš meklēja darba iespējas dzimtenē. 18. jūnija sludinājumā avīzē "Latvija" minēts, ka kursiem būs trīs nodaļas – mērniecības, topogrāfijas (zīmēšanas) un tehniskā (dzelzceļtehniķu, būvmeistaru, mašīnistu un kroņa

desmitnieku sagatavošanai). Nākošos mērniekus uzņems ar pilsētas skolas, 4-klasīgās vidusskolas vai skolotāju semināra izglītību, tehniskajā nodaļā nepieciešama draudzes skolas vai ministrijas skolas izglītība, bet kroņa desmitnieku sagatavošanai pietiekot ar pirmmācības skolas zināšanām. Piebilsts arī, ka kroņa desmitnieki (domāju – darba vadītāji) pelnot ap 50 rubļus mēnesī.

Mērnieku kursi deva iespēju skolas telpu papildus izmantošanai vakaros. To organizēšana nozīmēja programmas pieteikuma sagatavošanu, attiecīgu atļauju iegūšanu, mācībaspēku un arī kursu apmeklētāju (reizē kursu naudas maksātāju) meklēšanu. Pats Dzenis mācību stundās kā skolotājs (lektors) nepiedalījās, viņš bija tās organizators, arī beidzēju dokumentu parakstītājs.

1911. gada 5. oktobrī laikrakstā „Latvija” reklamēts, ka viengadīgie kursi sagatavos kroņa mērnieku eksāmenam, kuru nokārtojušie iegūst ierēdņa 12. pakāpi. Bez kursu vadītāja Rūmaņa tajos strādās inspektors speciālajos priekšmetos un praksē – mērniecības inženieris J. Krauze (pamatdarbs – Kroņa agrārbankas virsinženieris), praksi vadīs tās pašas bankas mērnieks Belijs un Rīgas–Orlas dzelzceļa tehniķis A. Pavlovs, matemātiķu mācīs Mangaļu jūrskolas skolotājs A. Žaggers, fiziku un kultūrtehniku - Rīgas–Orlas dzelzceļa inženieris-tehniķis A. Zavjalovs. Bija arī piedāvājums „Kursi uzņemas dažādus lauku mērniecības un taksācijas darbus saimnieciskos nolūkos.”[5] Esot plānots nākošajā gadā kursus pārveidot par Tehnisku augstskolu, sākumā atverot Mērniecības, Elektrotehnisko un Būvniecības fakultāti. Tai līdzās pastāvētu arī atsevišķa Mērnieku skola, ko vadītu līdzšinējais Omskas tehniskās skolas direktors Rūmanis, pārceļoties uz Rīgu. Šeit jau pieteikta zināma konkurence Rīgas Politehniskajam institūtam tehnisko nozaru speciālistu sagatavošanā. Mērniecības nodaļa tajā studentu trūkuma dēļ pārstāja darboties gandrīz pirms gadsimta ceturkšņa [6], pārējās specialitātes varēja apgūt. Dzīvē šīs ieceres tomēr neīstenojās, darbu turpināja tikai mērniecības kursi. Mācības dalījās divos semestros, par katru jāmaksā 75 rubļi. Inženieris Rūmanis gan pārnāca darbā uz Krievijas Eiropas daļu – 1912. gadā viņš kļuva par Vologdas dzelzceļa tehniskās skolas direktoru. Toties 1914. gada rudenī darbu sāka Rīgas Būvniecības biedrības Kultūrtehnikas skola, kurā ar 3 gadu apmācību paredzēja sagatavot mērniekus un hidrotehniķus, tika reklamēti vēl citi kursi, kuros sagatavotu mērniecības lietu zinātājus.

1913. gada augustā mācības Dzeņa kursos sāka 68 klausītāji, oktobrī – vēl 82. Pirmajos 2 gados kursus apmeklējuši ap 450 vīri. Kursu beidzēji strādājot visās 47 guberņās, kur izveidotas zemes ierīcības komisijas (Krievijas Eiropas daļā, atskaitot Baltijas guberņas). 1913. gada pavasarī kursos mācījušies (tos beiguši) 242 cilvēki [7]. Pēc iepriekšējās izglītības un darba viņi sadalījās šādi: 3 mācījušies augstskolās, 13 vidusskolu absolventi, 19 vidusskolu nebeiguši, 97 pilsētas skolas beidzēji, 18 tirdzniecības skolu audzēkņi, 6 jūrskolu absolventi, 11 ministrijas vai draudzes skolas beidzēji, 8 – ar citu izglītību, arī pašmācību, 16 mājskolotāji, 29 tautskolotāji, 22 ierēdņi. Redzams, ka mērnieku kursos mācījušies arī cilvēki, kam jau bijusi kāda amata ievirzes izglītība vai darbs. Iespējams, pievilināja kursu reklāma – mērnieki un to palīgi varot pelnīt

3. att. Kursu dalībnieki ap 1912. gadu. Centrā stāv P. Dzenis

TABULA
ZIŅAS PAR P.DZEŅA KURSU SKOLOTĀJIEM

Skolotāja uzvārds, vārds	Izglītība	Ko māca	Laiks	Pamatdarbs
Rūmanis Jānis Roberts (1870-1918)	Maskavas ceļu inženieru institūts	Kursu vadītājs, plānu zīmēšana	1911/12, 1912/13	Omskas, tad Vologdas (dzelzceļa) tehniskās skolas vadītājs
Belijs		Prakse	1911/12	Agrārbankas mērnieks
Buholcs Alvils (1880- 1972)	RPI	Teorētiskā ģeodēzija; Praktiskā ģeodēzija	1911/12, 1912/13, 1913/14	RPI asistents ģeodēzijā
Dubjanskis Aleksandrs (1880-1974)	Tērbatas Universitāte	Ģeoloģija, taksācija	1911/12, 1912/13	TU asistents ģeoloģijā
Ērenfeihts Viktors (1864-1917)	Varšavas Universitāte - astronomi	Ģeodēzija	1911/12, 1912/13, 1913/14	RPI profesors ģeodēzijā
Filipovs A.		Mērniecības likumi, plānu zīmēšana, taksācija	1911/12, 1912/13, 1913/14	Vidzemes guberņas mērnieks - inženieris
Grīnbergs Ernests (1882-1965)	Maskavas universitāte, jurists	Mērniecības likumi	1911/12, 1912/13, 1913/14	Zvērināta advokāta palīgs
Krauze J.		Inspektors speciālos priekšmetos	1911/12	Agrārbankas virsinženieris- mērnieks
Ķuze Aleksandrs (1881-1969)	Pleskavas mērnieku skola; RPI būvinženieris	Plānu zīmēšana	1911/12, 1912/13, 1913/14	Vidzemes bruņniecības mērnieks
Lakats Jānis (1874- 1954)	Pleskavas mērnieku skola; RPI būvinženieris	Lauku prakse	1911/12, 1912/13, 1913/14	Jelgavas agrārbankas mērnieks
Ozoliņš Kārlis (1884-)	Pleskavas mērnieku skola	Plānu zīmēšana	1911/12	Vidzemes bruņniecības mērnieks

Pavlovs		Prakse	1911/12	Rīgas-Orlas dzelzceļa būvtehniķis
Zavjalovs A.		Kaligrāfija, fizika, kultūrtehnika	1911/12, 1912/13	Inženieris-tehnologs
Žagers Alfrēds (1878-1956)	RPI	Algebra, ģeometrija, trigonometrija; Matemātika	1911/12, 1912/13, 1913/14	Mangaļu jūrskolas skolotājs
Voroničs Aleksandrs (1875-)	RPI, mašīnzinātnieks	Kaligrāfija	1912/13	Nikolajevas tehniskā skola
Kīns J. O.		Kaligrāfija, fizika, kultūrtehnika	1913/14	Inženieris-tehnologs
Smalčinskis Lucians (1879-)	RPI, mašīnzinātnieks	Kaligrāfija, fizika, kultūrtehnika	1913/14	Inženieris-tehnologs

600-900 rubļus gadā pamatalgā un vēl papildus 200-400 rubļus par mērīšanas darbiem. Pagastskolas skolotājs gadā tolaik saņēma 150-400 rubļus (algu noteica pagasta padome). Dzeņa dzimtajā Saikavas pagastā darbojās ministrijas skola. Tās 3 skolotājiem 1911./12. gadā plānoja no valsts 360 rubļu gada algu katram ar 60 rubļu piemaksu vadītājam [8].

1913. gada 6. septembrī "Jaunā Dienas Lapa" publicēja 6 kursu beidzēju (Jānis Alders, Pēteris Kļaviņš, Fr. Ginters, J. Ozoliņš, A. Bajārs, J. Porietis) vēstuli - savā ziņā žēlošanos par mērniecības kursiem. To ievadīja teikums "Katras tehniskas mācību iestādes pastāvēšana tad ir par svētību sabiedrībai, ja sagatavo audzēkņus par apzinīgiem izraudzītā aroda darbiniekiem." Norādīts, ka kursu organizētājs sola vairāk nekā sniedz. Mācības kopā ar praksi notiek 5-7 mēnešus, tas esot pārāk maz, pie tam reizēm nodarbības izkrīt, jo nav ieradies lektors. Dzenis klāstījās – pēc kursu beidzējiem esot liels pieprasījums, citviet pietiekot beigšanas apliecības vietā parādīt kvīti, ka maksāta nauda par kursu apmeklēšanu un cilvēku jau pieņemot darbā. Vēstules rakstītāji izbaudījuši, ka par Rīgas mērniecības kursu beidzēju sagatavotību šauboties, tie atraidīti Voronežā, Harkovā, Viļņā, Tambovā, Kostromā, Nižņijnovgorodā. Nākošajā dienā vēstule daļēji pārpublicēta arī „Dzimtenes Vēstnesī”. Kārtējā kursu reklāmā avīzē „Latvija” sniegta atbilde – zemsvītras piebilde „...dažos laikrakstos iesūtītas pavisam nepareizas un aplamas korespondences par kursu mācības spēkiem, gaitu, klausītāju sastāvu utt., kuras „kritikas” uzskatāmas kā vieglprātīga un lielīga puiku plātīšanās pa avīzēm, kuriem atbildēt un ar kuriem polemizēt kursu direkcija, lektori un pastāvīgi nopietnā darbā aizņemtie audzēkņi tur apakš cienības.”[9] Atceroties Dzeņa saistību ar „Latviju”, jāpieņem, ka te zināmā mērā izpaudās arī avīžu savstarpējā konkurence.

Pēc mēneša – oktobra beigās – mācības kursus uzsāka Ļaudonas Odzienes (tagad – Mētrienas) pagastā dzimušais Teodors Kaufelds (1894-1975), kas turpat 60 gadus vēlāk aprakstīja daļu savā dzīvē pieredzētā [10]. Muižas pusgraudnieka dēls pēc pagastskolas 3 klasēm gadu mācījies Ļaudonas draudzes skolā, tad devies uz Rīgu cerībā dabūt darbu un iespējas turpināt izglītību. Teodors kļuva par ostas krāvēju, bet tad viņam acīs iekrita Dzeņa mērniecības kursu reklāma avīzē, viņš pēc tās rosinājuma darba dienas pievakarēs sāka apmeklēt skolas ēku Pauluči un Arhitektu ielas stūrī. Izrādījies, ka ar nepabeigtas draudzes skolas zināšanām saprast nodarbībās stāstīto grūti, īpaši matemātikā. Pasniedzējs ienācis klasē, sarakstījis uz tāfeles virkni formulu,

tad tās ātrā gaitā skaidrojās precīzi līdz stundas beigām, taču nekādus papildjautājumus par nesaprastu nav pieļāvis. [11] Te gan atklājas zināmas nesakrītības. Kaufelda atmiņās rakstīts, ka matemātikas pasniedzējs bijis RPI docents Markovs. Liekas tomēr, ka kursu lektors matemātikas priekšmetos visus gadus bija Mangaļu jūrskolas skolotājs, RPI 1913. gada absolvents Alfrēds Žagers. Par RPI docentu ar uzvārdu Markovs ziņu trūkst. Tā vai citādi, algebras lietās mētrēnietim saprašanu gūt palīdzējis netālā kaimiņu pagastā Meirānos dzimušais Jānis Žīgurs (1895-1938), kas kursu apmeklēšanu sāka tai pašā 1913. gadā, taču pāris mēnešus agrāk. Viņam bija pabeigta draudzes skolas izglītība un arī 1911. gadā uzsāktas mācības Baltijas skolotāju seminārā Kuldīgā, no kura gan to izslēdza otrā kursa pavasarī sociāldemokrātisku uzskatu dēļ.[12] Žīgurs mēģinājis iestāties Pleskavas skolotāju seminārā, bet beigās palika pie mērnieku kursiem, kuros nevajadzēja pierādīt politisko uzticamību. Kad Kaufeldam bijušas grūtības ar kursu naudas savlaicīgu samaksu, Pēteris Dzenis pieļāvis vēlāku maksāšanu, ievērojot jauneklā centību un pa daļai laikam arī to, ka viņš nāk no direktora kaimiņu pagasta un līdzīgi pašam mācījies Ļaudonas draudzes skolā. Pēc grūtību pārvarēšanas matemātikā mētrēnietim mācībās padevās labāk, viņš pat varējis piepelņīties, palīdzot citiem biedriem plānu zīmēšanā. Kursus beigt vasaras sākumā Kaufeldam veicies ar labām un teicamām atzīmēm. Diploms viņam izsniegts pēc tam, kad iepriekš izrakstīts vekselis par kursu naudas parāda nomaksāšanu no pirmās algas. Atvadoties Dzenis sacījis, ka Mogiļevas guberņas zemes ierīcības komisijā vajagot darbiniekus. Mērnieku kursu diploms, līdzīgi kā kādas mērnieku skolas beigšanas apliecība, ļāva piedalīties valsts eksāmenā attiecīgajā zemes ierīcības komisijā. Mogiļevā iebraucot izrādījies, ka priekšā jau mēnesi strādā divi meirānieši Pēteris Akmens un minētais Jānis Žīgurs, kas mācības beidza nedaudz agrāk. Konkursā uz darba vietu Rīgas kursu beidzējs sacenties ar Pēterburgas politehniskā institūta un Maskavas mērnieku institūta studentiem, kā arī diviem mērnieku skolu (divgadīgas un četrgadīgas) absolventiem. Vairākdienu pārbaudījumus nav izturējuši abi augstskolu studenti, bet Teodors Kaufelds ar 9 mēnešu kursu izglītību darba vietu ieguvis.[13] Jāsecina, ka tālākās gaitas pēc kursu beigšanas bija atkarīgas no kursanta čaklības mācībās un arī veiksmes.

1914. gada rudenī, 26. augustā un 29. septembrī, kursi sākās vēl 2 grupām. Reklāmā minēts, ka tolaik to beidzēju skaits pārsniedzot 800, visi esot iekārtojušies darbā un kursu vadība

saņemot jaunus aicinājumus piedāvāt mērniecības speciālistus[14], iespējams arī tādēļ, ka daļa iepriekšējo bija iesaukti karadienestā.

Kursu darbu pārtrauca 1. Pasaules karš, kura laikā daudzas mācību iestādes no Rīgas evakuēja, sekoja revolūcija un Krievijas pilsoņu karš. 1. Pasaules kara laikā daļa mērnieku kursu beidzēju nonāca Krievijas karaskolās, kur pēc paātrinātas programmas tika sagatavoti virsnieki. Atlasi ietekmēja zināmā mērā viņu agrākā izglītība. Iepriekš minēju T. Kaufeldu un J. Žīguru, viņi pēc 1917. gada revolūcijas palika Padomju Krievijā un PSRS sarkanarmijā saņēma attiecīgi divīzijas un brigādes komandiera pakāpi, kas vēlāk tika pielīdzinātas ģenerālleitnanta un ģenerālmajora pakāpei. Savukārt Latvijas armijā P. Dzeņa mērnieku kursu beidzēji bija Lāčplēša kara ordeņa kavalieri ģenerālis Jānis Ezeriņš (1894-1944), pulkvežleitnanti Rūdolfš Ciemiņš (1897-1945) un Augusts Muižulis (1893-1941), kapteinis Voldemārs Leimanis (1895-1930),[15] un gan jau vēl arī citi.

1920. gadu sākumā Latvijā tika realizēta agrārā reforma, kuras gaitā agrākajās muižu zemēs iemērtja un iedalīja jaunsaimniecības un amatnieku saimniecības. Tolaik strauji palielinājās mērniecības darba apjoms. Tā 1923. gadā Zemkopības ministrijas mērniecības daļā strādāja vairāk nekā 400 mērnieki un inženieri un ap 70 zīmētāji.[16] Visumā darbinieku pietika – Latvijā atgriezās liela daļa iepriekš dažādās Krievijas vietās strādājušo, starp tiem bija arī Dzeņa kursus beigušie. Darbietilpīgā procesā, izskatot mērniecības daļā strādājušo personāllietas,[17] būtu iespējams noskaidrot viņu specializācijas izglītību.

Indulis Zvirgzdins. P. Dzenis Land Surveying Courses

Land surveying courses in Riga in 1911–1915, formed a part of the history of technical vocational education in the territory of Latvia before the First World War. They were organized by Pēteris Dzenis (1877–1946) at his private high school. Among the lecturers, there were the faculty and alumni of the Riga Polytechnical Institute. Course graduates found work mostly in provincial Russia, where the Stolypin's agrarian reforms were carried out at that time. Later, they also took part in implementing the 1919 agrarian reforms in the Republic of Latvia.

Индюлис Звиргздиньш. Курсы землемеров П. Дзениса

Рижские курсы землемеров 1911-1915 гг. являлись частью профессионального образования на территории Латвии перед Первой мировой войной. При своей частной гимназии организовал их Петерис Дзенис (1877-1945). Среди лекторов были абитуриенты и преподаватели Рижского политехнического института. После окончания курсов работать в основном пришлось в тех губерниях России, где проводилась столыпинская аграрная реформа. Позже воспитанники курсов принимали участие в осуществлении аграрной реформы Латвийской Республики.

Kursu lektoru saraksts par pirmajiem trijiem mācību gadiem pamatā sastādīts no reklāmām laikrakstā „Latvija”. Tā kā ar pāris mēnešu nobīdi paralēli mācījās divas grupas, vienam un tam pašam priekšmetam varēja būt vairāki lektori

LITERATŪRAS SARAKSTS

- [1] „Bijušās Pleskavas mērnieku skolas absolventu biedrības atceres albums”, Rīga, 1934.
- [2] Albums „Pleskavas skolotāju semināru beigušie latvieši”, LNB Rokrakstu un reto grāmatu nodaļa, A352/P. Ūdra f., Nr.5.
- [3] LVVA 1632. f., 1. a. 4957. lieta, 3. lp.
- [4] „Latvija”, 1913. gada 10. jūlijs.
- [5] „Latvija”, 1911. gada 7. oktobris.
- [6] Jānis Klētņieks. „Ģeodēzijas izglītība un zinātne Latvijā 1862-1990”, Rīga, RTU izdevniecība, 2012. 29. lpp.
- [7] „Latvija”, 1913. gada 12. augusts.
- [8] Madonas Novadpētniecības un mākslas muzejs, MNM33081:3.
- [9] „Latvija”, 1913. gada 12. oktobris.
- [10] Teodors Kaufelds „Sēkla nedeg” Rīga, 1973.
- [11] Turpat, 50. lpp.
- [12] LVVA 739. f., 1. apr., 37. lieta. 134. lp.
- [13] Teodors Kaufelds „Sēkla nedeg”. Rīga, 1973. 56. lpp.
- [14] „Latvija”, 1914. gada 30. septembris.
- [15] „Lāčplēša kara ordeņa kavalieri. Biogrāfiska vārdnīca”, Rīga, 1995.
- [16] „Latvijas agrārā reforma. Agrārās reformas noslēgums” Rīga, 1938, 125. lpp.
- [17] LVVA 1679. f., 131. apr.

Indulis Zvirgzdins.

Mg. hist. (1996, University of Latvia),

Senior Searcher, Madona Museum of Local History and Art, e-mail: i.zvirgzdins@madona.lv